

МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Шапошникова О.Л.

старший викладач,

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»*

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ З NATIVE ENGLISH В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

В епоху глобалізації та академічної мобільності у сфері вищої освіти до українських вузів щорічно надходить все більше іноземних студентів з країн Азії, Африки, Європи, Латинської Америки. Завдяки міжнародним зв'язкам з цими країнами та активним інтеграційним процесам в різних сферах життя, включаючи освіту, сучасна молода людина має можливість вибору, де і на яких умовах здобути вищу освіту. У Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» стало помітним зростання кількості іноземних студентів, які прибувають в українські ВНЗ, щоб отримати вищу освіту (бакалаврат) або продовжити навчання в магістратурі або аспірантурі.

Англійська мова для іноземних студентів у ВНЗ є обов'язковою дисципліною. Вона є важливим компонентом професійної підготовки сучасного фахівця та має певні особливості і труднощі, пов'язані з низкою проблем, які необхідно брати до уваги. Іноземні студенти – це громадяни різних віросповідань і різного віку, що говорять на різних мовах. У них різний рівень підготовки із загальних і спеціальних дисциплін на момент вступу до ВНЗ; іноді їх відрізняє слабка підготовка з англійської мови, а для деяких вона рідна.

У процесі адаптації іноземних студентів до нових умов є ряд факторів, які необхідно враховувати при навчанні студентів з інших країн: кліматичний, особистісно-психологічний і національно-

психологічний, соціально-побутовий, фактор міжособистісного спілкування, адаптація до нової педагогічної системи.

Найбільш ефективним методом вивчення мови серед студентів-іноземців можна назвати лінгвосоціокультурний, який збагачує теоретичні знання таким важливим і цікавим для студентів компонентом, як соціальне й культурне середовище. Вивчення менталітету країни досліджуваної мови, традицій і звичаїв часто допомагає правильно будувати граматичні конструкції і дозволяє правильно розуміти вислови, фразеологічні звороти і гумор. невідповідність ідіом в різних мовах часто спотворює мова і може призводити до нерозуміння змісту виразу. Наприклад, питання *Do not you want to go?* і *Would you like to go?* правильно складені граматично, але різниця в їх значенні для носія мови принципова [1, с. 196].

Найпоширеніші методики вивчення англійської мови сьогодні, які можна зустріти в Facebook [2], Viber [3], Telegram [4] та Instagram [5], концентруються, в першу чергу, на навичках говоріння. Вони мають свою методологію, розглядають основні помилки в навчанні англійської мови і включають теоретичну і практичну частину для закріплення матеріалу.

В умовах пандемії COVID-19, з якою зустрівся навчальний процес в 2020–2021 навчальному році [6], більша частина занять в Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут» вимушено проходила online, аби знизити ризики зараження, а частина offline, щоби зробити підсумки семестрів. Первинна, вже існуюча, тенденція використання можливостей Інтернет для навчання була підштовхнута з прискоренням, і це ще питання, через який спосіб студентам – іноземцям краще надавати корисну мовленнєву інформацію і відшліфувати мовні навички говоріння, аудіювання, писемності та читання.

Система TEAMS Office 365 та мистецтво викладача в використанні відеоконференцій роблять засвоєння мовленнєвих навичок легким, природним, коректним, з вільним спілкуванням, висловлюванням думок. А це дає студенту відчуття радості досягнень, впевненості в собі і своїх здібностях, що важливо для особистого і суспільного успіху іноземних студентів, з яких країн би вони не приїхали і куди б вони не попрямували після закінчення

університету втілювати знання в практику життя, бо якісна англійська сприяє швидкому кар'єрному росту в усьому світі.

На практичних заняттях з англійської мови зі студентами, які повсякденно розмовляють англійською, і приїхали з різних країн, кожний зі своїм специфічним акцентом, перш за все відчувається проблема фонетики зі специфічними акцентами і звуками. Тому, одною з перших задач є провести корегуючий перегляд характерних для гарної англійської мови звуків. Різниця між W,V; th звонким, th глухим; взривні звуки P, B, T, D. Спеціальних коментарів і вправ потребують сполучення букв sh, oo, ur, ir, er і деякі окремі літери: r, g, h та інші. Мультимедійні можливості відкривають купу вправ, де студент в самостійному або класному режимі може відпрацювати такі труднощі.

Зусилля викладачів кафедри Міжкультурної комунікації та іноземної мови направлені на роботу в рамках комунікативного курсу, який мотивує і залучає студентів до ефективного навчання. Він забезпечує системну підготовку по всіх навичках, необхідних для успішної комунікації як в писемній, так і в мовленнєвій формі.

Роботу студента піддержують усні коментарі викладача в процесі відеоконференції, або коментарі викладача, набрані в чаті. Це дає можливість запропонувати якісь нові види діяльності по ходу процесу. Робота з навичками говоріння в аудиторії з англійськими іноземними студентами, звичайно, відрізняється від роботи з іноземними студентами з країн СНД.

Інтернет дає можливість роботи з відео-проектами. І це дуже цікавить іноземних студентів, бо цей вид роботи дуже креативний. Комп'ютерні тести дають можливість перевірки знань всіх навичок на всіх етапах поточного і модульного контролю. Аудіозаписи матеріалу текстів або вправ додаються до релевантних підрозділів, і, при необхідності, можуть бути повторені. Кожна секція починається з описання цілей уроків і завдань. Додаються і інші альтернативні підходи до різних вправ. Тести допомагають перевірити словарний запас і структури, представлені в уроках.

Кожний модуль обов'язково включає фрази, які мають відношення до заявленої теми, питання для дискусії, яка веде до нових знань в професії або якійсь сфері, і задачу прослухати інформацію або текст з

тим, щоб виконати додану вправу (вставити, підкреслити, вибрати той чи інший елемент). Цей вид діяльності готує студентів до сприйняття тексту, який вони будуть читати. Вже знайомі з головною ідеєю, вони легше концентруються на читанні. Аудіозаписи текстів дають можливість покращити мовленнєві навички і інтонацію, а це особливо важливо для студентів з Африки і Азії.

Для читання ми пропонуємо текст з multiple-matching headings або summary sentences, або four-option multiple-choice questions, або текст з перемішаними абзацами, або текст з multiple-matching questions. Мета завдань – швидко зорієнтуватися в тексті, знайти рішення і вірно сформулювати його та правильно висловити думку. Такій меті присвячені вправи по практиці мовленнєвого запасу, дискусійних питань, розвитку мовленнєвих навичок, використанню граматичних конструкцій. Аудіювання вкрай важливе для корегування недоліків в мові і укріплення розуміння прослуханого. Вправи по говорінню сприяють доброму формулюванню і висловлюванню думки. Писемні завдання знайомлять з деталями написання творів. Початкове питання і короткий аудіо-фрагмент задають студентам тему. Рекомендації з правил написання, конструювання плану, модельні композиції і вправи з ускладненням ведуть до успіху в цьому виді діяльності. Серед задач – написання статей, рапортів, листів, описів, розказів та іншого. Технологія роботи з такими завданнями – в центрі уваги. Студенти самі оцінюють свій прогрес і виявляють свої слабкі сторони і хочуть довести свої вміння до найкращих результатів.

Мовленнєва робота базується в основному на підручниках Кембріджа і Оксфорда з включенням радіо- і телетрансляцій. Native English яскраво порівнюється з Native American.

Хвилюючі теми, гарячі дискусії, дружня атмосфера, ненав'язливе корегування зі сторони викладача з продуманими алгоритмами роботи допомагають відшліфувати мовленнєві навички говоріння, аудіювання, писемності та читання англомовних студентів

На закінчення необхідно підкреслити, що при навчанні іноземних студентів англійської мови у ВНЗ недостатньо тільки брати до уваги вищевикладені фактори адаптації студентів до нової освітньої системи, а й організувати навчальний процес так, щоб і сама освітня система виявляла певну гнучкість у питанні надання якісних

освітніх послуг студентам з інших країн світу. Для реалізації нових підходів до навчання викладачеві потрібно бути готовим до активнішої взаємодії зі студентами-іноземцями і бути здатним знаходити і використовувати найбільш релевантні методики і прийоми викладання.

Список використаних джерел:

1. Шепелева Н. Ю. Использование приемов и методик изучения английского языка в смешанных группах, где обучаются иностранные студенты. *Вестник КГУ. Серия : Педагогика. Психология. Социокинетика*. 2019. № 1.

2. Easy-ing online: Мастер-класс «Думай и говори, как носитель языка (Native speaker)», 29 июля 2021, спикер мастер-класса Бенджамин. Сборник фраз для путешествий с озвучкой «Easy traveling» (Facebook).

3. Онлайн-школа английского языка для взрослых № 1, Алекс Рубанов, Санкт-Петербург. URL: <https://englishtochka.ru/free2> (Viber)

4. Академия 5 сфер Айше Борсеитова «Разложим английский по полочкам за 2 часа». URL: https://bit.ly/aishe_win (Telegram)

5. Школа английского языка. Онлайн-семинар по английскому языку Сергея Сердюкова. URL: <https://int-eng.ru/webw> (Instagram)

6. Щодо завершення 2019/20 навчального року / Лист МОН України № 1/9-178 від 27.03.2020 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-zavershennya-201920-navchalnogo-roku/>